

Sukces gospodarczy Chin nie jest zasługą państwa

Przez **Rainer Zitelmann** - 2025-02-12

Artykuł opublikowano 1 sierpnia 2021 na portalu washingtonexaminer.com

Weiyang Zhang, profesor ekonomii na Uniwersytecie Pekińskim, sprzeciwia się poglądowi, że niezwykle sukces gospodarczy Chin jest wynikiem silnego wpływu państwa.

To błędne rozumowanie jest powszechne na Zachodzie, ale coraz częściej występuje również w Chinach, gdzie niektórzy politycy i naukowcy uważają, że wyjaśnienie sukcesu kraju leży w konkretnym chińskim modelu. „Zwolennicy chińskiego modelu są w błędzie, ponieważ myślą „pomimo” z „z powodu”. Chiny szybko się rozwijały nie z powodu, ale pomimo nieograniczonego rządu i dużego, nieefektywnego sektora państwowego” — wyjaśnia w swoim

artykule[<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14765284.2019.1663696>] zatytułowanym „Postrzeganie chińskiego modelu jest w rzeczywistości błędne”.

[Streszczenie: W artykule tym, wykorzystując międzyregionalną analizę Chin, wykazano, że pogląd na model Chin jest fałszywy, a pogląd na model uniwersalny jest prawdziwy. To urynkowanie i rozwój sektorów niepaństwowych, a nie silna władza rządu i sektora państwowego, sprawiły, że chińska gospodarka szybko rosła i stawiała się coraz bardziej innowacyjna. Jeśli Chiny chcą utrzymać swoją wydajność gospodarczą, muszą pozostać na drodze do ciągłej urynkowania. W przeciwnym razie Chiny popadną w stagnację.]

W rzeczywistości to „urynkowanie” i „prywatyzacja” są siłami napędowymi ogromnego wzrostu gospodarczego Chin. Zhang przeanalizował dane z różnych regionów Chin i doszedł do wniosku, że „im bardziej rynkowo zorientowana reforma została przeprowadzona w danej prowincji, tym wyższy wzrost gospodarczy ta prowincja osiągnęła, a te prowincje, które pozostały w tyle reform urynkowania i prywatyzacji, są również w tyle w kwestii

wzrostu gospodarczego”. Dowód: Regiony, w których wdrożono najbardziej spójne reformy rynkowe, czyli Guangdong, Zhejiang, Fujian i Jiangsu, to również te, które odnotowały największy wzrost gospodarczy.

Jednym z kluczowych spostrzeżeń jest to, że „najlepszą miarą postępu reform są zmiany w wynikach urynkowienia w danych okresach, a nie bezwzględne wyniki z danego roku”. Tempo wzrostu jest najwyższe tam, gdzie decydującą rolę odgrywają przedsiębiorstwa prywatne i zagraniczne. Dane pokazują, że prawdopodobieństwo wzrostu jest większe w „prowincjach, w których gospodarki są bardziej „sprywatyzowane”. To sektory niepaństwowe, a nie państwowe, napędzały wysoki wzrost”.

Proces reform w Chinach w ciągu ostatnich kilku dekad nigdy nie był jednolity, nigdy nie był jednokierunkowy. Były fazy, w których siły rynkowe szybko zyskiwały na znaczeniu, ale były też fazy, w których rola państwa znów rosła. Nawet jeśli w dłuższej perspektywie przeważała tendencja „państwo na zewnątrz, a prywatne wewnątrz” (guo tui min jin), zawsze były też okresy i regiony, w których sytuacja była odwrotna, „państwo wewnątrz, a prywatne na zewnątrz” (guo jin min tui).

Zhang zbadał różne wskaźniki wzrostu w regionach „państwo na zewnątrz, a prywatne wewnątrz” i porównał je z regionami „państwo wewnątrz, a prywatne na zewnątrz”. Ponownie, wynik jest jasny: PKB wzrosło znacznie szybciej w regionach „państwo na zewnątrz, a prywatne wewnątrz”. Według Zhanga dowodzi to, „że szybki wzrost Chin w ciągu ostatnich czterech dekad był napędzany siłą rynku i sektorów niepaństwowych, a nie siłą rządu i sektora państwowego, tak jak twierdzą teoretycy modelu Chin”.

Tempo innowacji ma kluczowe znaczenie dla przyszłego rozwoju gospodarki Chin. Analiza intensywności prac badawczo-rozwojowych w przemyśle, liczba przyznanych patentów na mieszkańca oraz udziału sprzedaży nowych produktów w całkowitych przychodach przemysłu wyraźnie potwierdzają, że wszystkie te kluczowe wskaźniki innowacyjności są dodatnio statystycznie skorelowane ze stopniem urynkowienia. Spotkałem Weiying Zhang’a w Pekinie. Podczas naszej rozmowy podkreślił, że nieporozumienie co do przyczyn wzrostu Chin stanowi poważne zagrożenie. Dotyczy to nie tylko Chin, ale także Zachodu. Jeśli ludzie na Zachodzie błędnie sądzą, że podstawą sukcesu Chin jest unikalnie chińska „trzecia droga” między kapitalizmem a socjalizmem lub „kapitalizmem państwowym”, doprowadzi to decydentów i ekonomistów na Zachodzie do wyciągnięcia całkowicie błędnych wniosków.

Zwolennicy dużego rządu w Europie i Stanach Zjednoczonych chcą nas przekonać, że sukces gospodarczy Chin potwierdza, jak kluczowe dla wzrostu gospodarczego jest silne państwo. Analiza twardych danych przeprowadzona przez Weiying Zhanga dowodzi, że jest dokładnie odwrotnie.

Rainer Zitelmann jest autorem książki *The Power of Capitalism*, w której szczegółowo analizuje przyczyny sukcesu gospodarczego Chin.

Źródła:

1. <https://www.washingtonexaminer.com/opinion/717889/chinas-economic-success-is-in-spite-of-the-state/>
2. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14765284.2019.1663696>